

Урок 5

Тема уроку: Геометрична прогресія, її властивості. Формула n-го члена геометричної прогресії.

Підручник Алгебра 9 клас Мерзляк §3, п. 18.

Добрий день, мої любі!

На цьому уроці ви повинні опанувати одну з числових послідовностей – це геометрична прогресія, вивчити її властивість і формулу n-го члена геометричної прогресії.

Але спочатку перевіримо самостійну роботу 1 і домашнє завдання!

Самостійна робота 1: 1. $a_{10} = 33$, $S_{16} = 456$; 2. 34; 3. 2976.

Домашня робота. №16.6(3): – 101; №17.6: 490; № 17.8: 1703.

Високий і достатній рівень. №16.21: 16; № 16.24: 2,2; 0,4; – 1,4; – 3,2.

Тепер можна розібрати нову тему.

Розглянемо числові послідовності:

1) 2; 4; 8; 16; ...

2) 9; 3; 1; $\frac{1}{3}$; ...

3) 1; – 2; 4; – 8; ...

Яку закономірність ви бачите у кожній послідовності? Як отримали кожне наступне число в 1), 2) та 3) послідовностях? Можна побачити, що в першій послідовності множили на 2 кожне попереднє число, щоб отримати наступне. У другій множили на $\frac{1}{3}$, у третій – на (– 2). Отже послідовності, в яких для отримання наступного числа попереднє множать на одне і теж число називають **геометричною прогресією**. Її позначають (b_n) . Число, на яке множать, називають **знаменником** і позначають буквою q . Щоб знайти знаменник, треба поділити наступне число на попереднє. Тобто $q = b_2 : b_1 = b_3 : b_2 = \dots = b_{n+1} : b_n$. Якщо подивитись на нашу першу геометричну послідовність, то $q = 4 : 2 = 2$. Знаменник може бути як додатнім так і від'ємним числом! І це видно з нашої третьої геометричної прогресії $q = -2 : 1 = -2$.

Розглянемо **властивість** геометричної прогресії. Нехай нам дані три послідовних члени геометричної прогресії. Наприклад b_1, b_2, b_3 тоді $b_2^2 = b_1 \cdot b_3$. В загальному вигляді

$$b_n^2 = b_{n-1} \cdot b_{n+1} \quad (1)$$

Наприклад, з другої геометричної прогресії візьмемо три послідовних числа 9; 3; 1. Маємо $3^2 = 9 \cdot 1$ – вірно, бо $9 = 9$. Візьмемо інші три послідовних числа 3; 1; $\frac{1}{3}$. Маємо $1^2 = 3 \cdot \frac{1}{3}$ – вірно, бо $1 = 1$.

Щоб знайти будь-який член геометричної прогресії достатньо знати b_1 та q . Формула для знаходження n-го члена геометричної прогресії має вигляд

$$b_n = b_1 \cdot q^{n-1}. \quad (2)$$

Попрацюємо з підручником стор. 179

№18.10

Дано: (y_n) – геометрична прогресія, $y_1 = 64$, $q = -\frac{1}{2}$.

Знайти: y_3, y_6, y_{10} .

Розв'язання:

За формулою (2) $y_3 = y_1 \cdot q^{3-1} = y_1 \cdot q^2 = 64 \cdot \left(-\frac{1}{2}\right)^2 = 64 \cdot \frac{1}{4} = \underline{16}$;

$y_6 = y_1 \cdot q^5 = 64 \cdot \left(-\frac{1}{2}\right)^5 = 64 \cdot -\frac{1}{32} = \underline{-2}$; $y_{10} = y_1 \cdot q^9 = 64 \cdot \frac{1}{512} = \frac{1}{8}$.

№18.13. Знайдіть знаменник і п'ятий член геометричної прогресії $\frac{1}{216}, \frac{1}{36}, \frac{1}{6}, \dots$

Розв'язання:

З даної умови $b_1 = \frac{1}{216}$, $b_2 = \frac{1}{36}$, $b_3 = \frac{1}{6}$. Отже, щоб знайти знаменник треба друге число поділити на перше або третє поділити на друге. Візьмемо другий варіант, бо там менші числа.

$$q = b_3 : b_2 = \frac{1}{6} : \frac{1}{36} = \frac{1}{6} \cdot \frac{36}{1} = \underline{6}.$$

Щоб знайти п'ятий член геометричної прогресії, скористаємось формулою (2).

Маємо $b_5 = b_1 \cdot q^4 = \frac{1}{216} \cdot 6^4 = \frac{1}{6^3} \cdot 6^4 = \underline{6}$.

№18.23 Виразіть члени b_8, b_{13}, b_{60} геометричної прогресії (b_n) через b_7 і знаменник q .

Розв'язання:

Виразимо b_{60} . З формули (2) $b_7 = b_1 \cdot q^6$ і $b_{60} = b_1 \cdot q^{59} = b_1 \cdot q^{6+53} = b_1 \cdot q^6 \cdot q^{53} = b_7 \cdot q^{53}$. Інші члени виразіть самостійно.

№18.25(1).

Дано: $b_1 = \frac{1}{2}$, $b_8 = 64$.

Знайти: q .

Розв'язання: з формули (2) $b_8 = b_1 \cdot q^7$. Звідси $q^7 = b_8 : b_1 = 64 : \frac{1}{2} = 64 \cdot 2 = 128 = 2^7$. Отже $q = \underline{2}$.

№18.33(3). Дано: (b_n) – геометрична прогресія, $b_{16} = 2$, $b_{18} = 10$.

Знайти: b_{17} .

Розв'язання: за формулою (1) $b_{17}^2 = b_{16} \cdot b_{18} = 20$, отже $b_{17} = \sqrt{20} = 2\sqrt{5}$.

Домашнє завдання: Підручник § 3, п.18. Виконати №18.12, 18.14, 18.26.

Наснаги вам!